Tjänsteutlåtande Till: Vård- och omsorgsnämnden

Karin Leo

Datum: 2026-09-29
Diarienummer: VON 2026/0148

Återrapportering av budgetuppdrag nr 22 i budget 2026 utreda ersättningsmodell, driftsform och möjligheter för utförare att utföra serviceinsatser inom hemtjänsten

Sammanfattning

Vid sammanträde 2025-11-17, KF § 7:5 gav Kommunfullmäktige i budget 2026, i uppdrag nr 22, vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att:

”utreda ersättningsmodell, driftsform och möjligheter för andra utförare att utföra serviceinsatser inom hemtjänst.” En konsultfirma fick i uppdrag att göra denna utredning och i maj presenterades deras rapport i form av ett arbetsmaterial. I denna rapport föreslås fem prioriterade inriktningar att arbeta vidare med.

Beslutsförslag

1. Vård- och omsorgsnämnden beslutar överlämna till Kommunfullmäktige tjänsteutlåtande daterat 2026-09-29 inklusive bilaga ”Genomlysning hemtjänst” av Public Partner, från 2026-10-05 som återrapportering av budgetuppdrag nr 22 i budget 2026.

Ärendet

Kommunfullmäktige gav i budget 2026 vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att ”utreda ersättningsmodell, driftsform och möjligheter för andra utförare att utföra serviceinsatser inom hemtjänst.” Ett konsultföretag fick i uppdrag att genomföra en strukturell genomlysning av hemtjänsten i Österåkers kommun. Uppdraget syftade till att ge kommunen ett samlat underlag för att bedöma hur hemtjänsten bör organiseras, styras och finansieras för att möta växande behov, stärka effektiviteten och säkerställa långsiktig hållbarhet. Genomlysningen omfattade fyra huvudområden.

Dessa var att:

- Belysa hemtjänstens framtida driftsform.
- Analysera nuvarande och alternativa ersättningsmodeller.
- Analysera möjligheten att organisera vissa serviceinsatser separat från övrig hemtjänst.
- Analysera förutsättningarna för att införa Trygg hemgång.

Utredningen genomfördes genom dokumentationsstudier, intervjuer, jämförande analyser och ekonomisk simulering som syftade till att skapa ett samlat underlag för att bedöma hemtjänstens framtida förutsättningar i Österåkers kommun.

Slutsatsen i rapporten är att Österåkers kommun har goda förutsättningar att utveckla sin hemtjänst och äldreomsorg men att det i nästa fas krävs att det kompletteras med vissa delar för att bygga vidare på dagens kostnadsmedvetna hemtjänstsystem och utveckla det mot ett mer robust och styrbart äldreomsorgssystem.

Efter genomförd utredning är rekommendationerna att Österåkers kommun går vidare med fem prioriterade inriktningar:

1. Stärka förutsättningarna för systemledning av äldreomsorgen som helhet. Förebyggande arbete, samverkan med Region Stockholm, driftsform, ersättning, serviceinsatser, Trygghemgång, korttidsboende, rehabilitering, larm och nattinsatser behöver hållas samman i en gemensam styrning och uppföljning.
2. Inleda en omställning mot LOU, Lag (2016:1145) om offentlig upphandling som huvudsaklig framtida driftsform för hemtjänsten, samtidigt som kapaciteten i nuvarande system säkras genom begränsad kommunal kapacitetsberedskap eller en beslutad övertagande och omfördelningsplan.
3. Realitetspröva den höjda ersättningsnivån, kalibrera delar av nuvarande ersättningsmodell och förbereda ramtid eller hybridmodell utan att genomföra bred modellomläggning innan framtida driftsform är tydligare.
4. Särskilja och utveckla serviceinsatser som kapacitetsstrategi, med fokus på bättre användning av omsorgskompetens, planeringsbarhet och brukarens upplevelse av tydlighet och kvalitet.
5. Pröva Trygg hemgång i en avgränsad modell med kommunal rådighet och tydlig uppföljning av trygghet, korttidsdygn, hemtjänstvolym, återinskrivningar, arbetsmiljö och samverkan med regionen.

Förvaltningens slutsatser

Slutsatsen i rapporten är att Österåkers kommun har goda förutsättningar att utveckla sin hemtjänst och äldreomsorg. Kommunen har låg kostnadsnivå, tydlig politisk inriktning och betydande kunskap i organisationen. Genomlysningen visat dock att nästa fras kräver att dessa ovan beskrivna styrkor kompletteras med starkare systemledning, större kapacitetsberedskap och en mer långsiktigt hållbara villkor för både kommunen och dess utförare. Mot bakgrund av dessa slutsatser mynnar genomlysningen ut i en rekommendation om att Österåkers kommun ska gå vidare med fem prioriterade områden.

Förvaltningens slutsats är att Österåkers kommun, vård- och omsorgsförvaltningen, bör arbeta vidare med de slutsatser som framkommit av genomlysningen av hemtjänsten. Detta för att utveckla dagens kostnadsmedvetna hemtjänstsystem och utveckla det mot ett mer robust och styrbart äldreomsorgssystem med den enskilde i centrum.

Tidigare beredning

VON § 10:8, 2025-11-19, tjut 2025-10-24, bilaga rapport ”Hemtjänsten i Österåkers kommun. En genomlysning”, dnr VON 2025/0073.

Bilagor

1. Rapport ”Genomlysning hemtjänst driftsform, ersättningsmodeller, serviceinsatser och trygg hemgång”, 2026-10-05.

Mona Bakhshi Poor
Socialdirektör

Josefin Bandh
Avdelningschef förvaltningsstöd

Skickas till

KF